

INVESTOVANIE PRE BUDÚCNOŠŤ

Od výplatnej pásky k finančnej slobode

BORIS JANKOVSKÝ

MBA | APMA | CETF

VITAJ!

Keď som premýšľal o názve a obsahu tohto e–booku, mojím zámerom bolo spísať základné **investičné princípy**, ktoré je potrebné pochopiť, aby sa čitateľ dokázal postupne presunúť zo života závislého na výplatnej páske k skutočnej finančnej slobode.

Obsah tejto publikácie však nie je len filozofickým mudrovaním, ale aj praktickým sprievodcom. Finančná nezávislosť je totiž výsledkom správnych strategických rozhodnutí v kombinácií s každodennou disciplínou.

Viac ako 15 rokov pôsobenia v oblasti osobných financií a investovania ma naučilo, že najefektívnejšie stratégie musia byť jednoduché. Keďže najväčšou výzvou ostáva dodržiavať ich dlhodobo.

Nehľadaj tu ale žiadne rýchle riešenia či magické skratky.

Ako skôr možnosť pochopiť správnu cestu vedúcu k dlhodobo rozumným investičným rozhodnutiam.

Aj preto názov **Investovanie pre budúcnosť**.

Ak ti tento text pomôže alebo ťa inšpiruje, neváhaj ho odporučiť ďalším ľuďom v tvojom okolí, ktorí majú záujem naštartovať svoju cestu smerom k finančnej slobode.

Prajem príjemné čítanie

Boris

Obsah

Aké veľké finančné sebavedomie máš?	2
Rozhodujúci je tvoj prístup a disciplína	7
Ako dosiahnuť finančnú nezávislosť v roku 2025?	10
7 tipov pre efektívnejšie investovanie	22
Čo ak sa dožiješ 100 rokov? Ako to finančne zvládneš?	28
3 najčastejšie dôvody prečo pri investovaní prichádzaš o peniaze	37
6 právd o akciovom trhu	43
Prečo sa dodnes nevieme zbaviť socializmu?	48
Záver	

O MNE

MANŽEL, SYN, BRAT. FANÚŠIK SLOBODY, ZDRAVÉHO ROZUMU A ŠPORTU.

Moja cesta vo svete financií začala celkom štandardne. Ako 19-ročný som robil svoje prvé kroky v priamom predaji v oblasti finančného sprostredkovania. Postupne som sa učil základy obchodovania a budovania vzťahov so zákazníkmi. Neskôr som sa presunul do globálnej poisťovne, kde som začal vnímať finančný trh z úplne inej strany. Získal som cenný **strategický nadhľad** a hlbšie pochopenie toho, ako fungujú jednotlivé časti finančného a investičného poradenstva u nás.

Po tejto skúsenosti som sa vrátil na stranu sprostredkovateľa, no tentoraz s jasnou ambíciou – vybudovať **medzinárodný biznis**. Počas nasledujúcich siedmich rokov intenzívneho cestovania sme spolu s kolegami vybudovali sieť viac ako 1500 sprostredkovateľov na Slovensku, v Bulharsku a v Severnom Macedónsku s ročným obratom viac ako 14 miliónov eur. A nebyť vojny na Ukrajine, pokračovalo by sa aj tam. Kyjev a Odesa boli fantastické mestá na rozvoj.

Nasledoval rok 2024, ktorý bol pre mňa časom na inšpiráciu. Spoločne s manželkou sme precestovali Spojené štáty, kde som zbieral nové **poznatky a skúsenosti**. Počas uplynulých 15 rokov som mal teda jedinečnú príležitosť spoznať investičný trh nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. A táto cesta ma priviedla k rozhodnutiu začať písať. Tak vznikol aj tento e-book, môj druhý v poradí.

Mojim hlavným cieľom zostáva pomôcť čo najväčšiemu počtu ľudí pri budovaní si vlastnej **finančnej stability a kapitálu**. A to ideálne čo najjednoduchšie, keďže dnes už investovanie nie je žiadna veda. Napriek tomu, že sa niektorí stále snažia predstierať jeho zložitosť a zámerne ho komplikujú.

Aké veľké finančné sebavedomie máš?

Existuje jedno pravidlo, tzv. „**železné pravidlo miezd**“, ktoré je v platnosti už stovky rokov a platí dodnes. Znie nasledovne:

Ludia majú v práci vyplácané také mzdy, aby mali peniaze akurát na jedlo, posteľ a na úhradu základných účtov. Nič viac. Lebo vtedy jednoducho nemôžu dať výpoveď a musia ďalej pracovať.

Samozrejme, existujú aj výborné platené zamestnania. V nich sa potom naopak častokrát uplatňuje princíp tzv. „**zlatej klietky**“, kedy sa cez pracovné benefity pracuje so strachom zo straty.

Veď hádam nebudeš hľadať zmenu po toľkých rokoch! Čo tvoja pozícia, ktorú si si vybudoval? K tomu to firemné auto, asistentka, bonusy či potlesk podriadených. O to všetko snáď nechceš prísť.

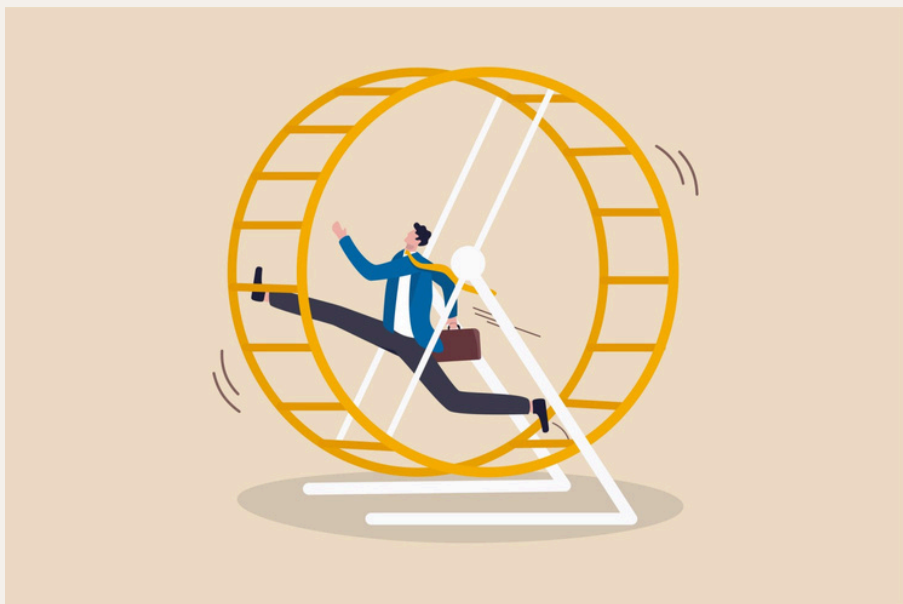
Avšak môže to byť iba ilúzia.

Počas svojej kariéry som len v rámci finančného biznisu služobne prežil desiatky vrcholových riaditeľov v okolitých korporátoch. Videl som nespočetne mnoho členov senior manažmentu, ktorí po 15 či 20-tich odpracovaných rokoch nič netušiac skončili “do hodiny”.

Pekne tieto príbehy ilustruje aj známa rečnícka otázka: Koľko času by trvalo nahradiť tragicky zosnulého generálneho riaditeľa akejkoľvek banky, poisťovne či inej veľkej nadnárodnej firmy u nás? Môj tip? Zo slušnosti asi mesiac. Prakticky by sa to s prehľadom stihlo aj za týždeň. Korporátna karavána ide vždy ďalej.

OK, vráťme sa ale naspäť k téme. Keď si dole, platia ti iba toľko, aby si do práce prišiel aj zajtra. A keď si vyššie, nechceš prísť o svoje výhody a postavenie.

Ako z toho kolotoča teda von?

To samozrejme vôbec nemusí byť potrebné. Verím, že existujú ľudia, ktorí si svoju prácu užívajú, majú okolo seba skvelý kolektív a napredujú vo svojom obore. Štatisticky to ale dnes je stále **drvivá menšina populácie**.

Základný rozdiel je v tom, či pracovať **musíš** alebo **chceš**.

Schválne, koľko ľudí v tvojom okolí dnes pracuje, lebo chce? A ako si na tom ty? Áno, rozumiem, že kolegovia sa pravidelne zúčastňujú teambuildingov. Aj na poradách v pondelky sú stále aktívni. Aj na maily odpisujú celkom rýchlo. Ostali by však v tíme aj keby ste im už oddnes neposlali žiadnu výplatu? Je im s vami teda naozaj tak dobre? Alebo to jednoducho s vami „musia“ vydržať? To je totiž veľký rozdiel.

Osobne verím tomu, že strednodobým cieľom každého pracujúceho človeka by mal byť postup z módu „**musím**“ do módu „**chcem**“. S cieľom získať **slobodu výberu**, kedy tvrdo pracuješ a venuješ svoj čas projektom, ktoré si si dobrovoľne sám vybral.

Zodpovedne a s nasadením, odolný voči všetkým tým (de)motivačným praktikám nadriadených.

Lebo v takom prípade sa bavíme o tom, že ti práca dáva nielen peniaze, ale aj **zmysel**. Vtedy do práce vstávaš síce nie vždy nadšený na 100%, ale už určite nie otrávený na 70%. Vtedy si vytváraš svoje vlastné pracovné prostredie. Začínaš **kontrolovať** komu budeš venovať svoj pracovný čas a energiu.

Dobre Boris, znie to super. Ako sa ale do tohto stavu prepracovať?

Ako na to? V prvom rade si budeš potrebovať vybudovať svoje **finančné sebavedomie**. Čo to znamená v praxi?

Neuveríš, ale znamená to, že budeš potrebovať zarobiť peniaze.

---

*Ked' si dole, platia ti iba toľko, aby si do práce prišiel aj zajtra.
A keď si vyššie, nechceš prísť o svoje výhody a postavenie.*

Samozrejme, ak máš pocit, že peniaze v živote nie sú dôležité alebo sa nebodaj téme peňazí úplne vyhýbaš lebo ich vnímaš ako určitú formu zla, ďalej zatiaľ ani nečítaj. A radšej skús zistiť, prečo máš tento pocit (*Malá náhoda*: Aký postoj k peniazom či bohatým ľuďom mali v detstve tvoji rodičia? Počúval si doma neustále, že každý bohatý človek je chuligán alebo zlodej? Zbohatnúť poctivo bolo u vás doma považované za nemožné? Pravdou totiž zostáva, že veľkú časť svojich postojov máme formovaných z detstva. Popremýšľaj nad tým, či náhodou predsa len nie si celý tata alebo celá mama).

Pre všetkých ostatných, ktorí sa peňazí neboja, pokračujeme ďalej. Tvoje **finančné sebavedomie** je priamo úmerné úrovni **finančnej nezávislosti**, ktorú máš.

Ako je táto nezávislosť definovaná?

Jedna z definícií opisuje finančnú nezávislosť ako dosiahnutie stavu, kedy sa **práca stáva dobrovoľnou** (*work becomes optional*). V skratke, keď už pracovať **nemusíš, ale chceš**.

Ďalšiu definíciu finančnej nezávislosti opisuje aj samotná Wikipédia:

„Ide o stav dostatočného osobného bohatstva bez potreby musieť aktívne pracovať na zabezpečenie svojich základných životných potrieb.

Rozmenené na drobné – pekne postupne:

- **„Dostatočné osobné bohatstvo“**. Ako vieme, či ho máme? Úplne prvým krokom je stanovenie si, koľko bohatstva potrebuješ. Inak povedané, koľko peňazí ti mesačne treba na spokojný život. Začínaš teda mierne od konca. Pričom odpoveď „*čím viac, tým lepšie*“ nie je správna. Minimálne pre tvoje dlhodobé mentálne zdravie. Odpoveďou je konkrétne číslo. Potrebuješ čo najpresnejší odhad, ideálne napísaný na papieri.
- Pomenovanie „Dostatočné osobné bohatstvo“ však môže znieť celkom neprakticky. Lepším pomenovaním podľa mňa je **„dostatočný cash-flow“**, čiže snaha zabezpečiť si dostatočný

peňažný tok/príjem bez potreby aktívnej práce.

- **„Bez potreby musieť aktívne pracovať“** táto definícia vyžaduje, aby tvoje investície (tvoj majetok) generovali dostatočný príjem na pokrytie základných výdavkov po celý zvyšok tvojho života.

Tak čo, poznáš svoje čísla? Ako sa k nim vôbec dostať?

Ako som už načrtnol vyššie, základným predpokladom je stanovenie si **konkrétneho cieľa** a následné **proaktívne meranie svojho progresu**.

Keďže, ako platí všade: To, čo nemeriaš, nevieš riadiť.

Základný vzorec smerom k zmeraniu svojej aktuálnej úrovne finančnej nezávislosti nájdeš v **tretej kapitole** tohto e-booku. Pomôže ti vydať sa správnym smerom.

Nie nadarmo sa hovorí, že čím **úspešnejší človek, tým v dlhodobejšom horizonte premýšľa**. Avšak iba ty sám vieš, koľko peňazí potrebuješ na kvalitný život a aké sú tvoje možnosti.

Rozhodujúci je tvoj prístup a disciplína

Moje precitnutie o budovaní si finičného majetku po stretnutiach v Dallase? Mám za sebou tretí týždeň na juhovýchode USA a po viacerých meetingoch som sa definitívne utvrdil v tom, **že za svoju finančnú situáciu si môžeme každý sám. Kdekoľvek sa nachádzame.**

Častokrát na Slovensku počúvam, aký mladý a nevyzretý kapitalizmus máme, doprevádzaný nízkou finančnou gramotnosťou, nízkymi príjmami či bezvýznamnou burzou. Pričom najväčšia debata u nás zároveň paradoxne prebieha o tom, aká výška management fee je ešte v poriadku. A to bratia Češi aj Poliaci sú od nás ešte väčší extrém – tí by najradšej mali všetko zadarmo 😊

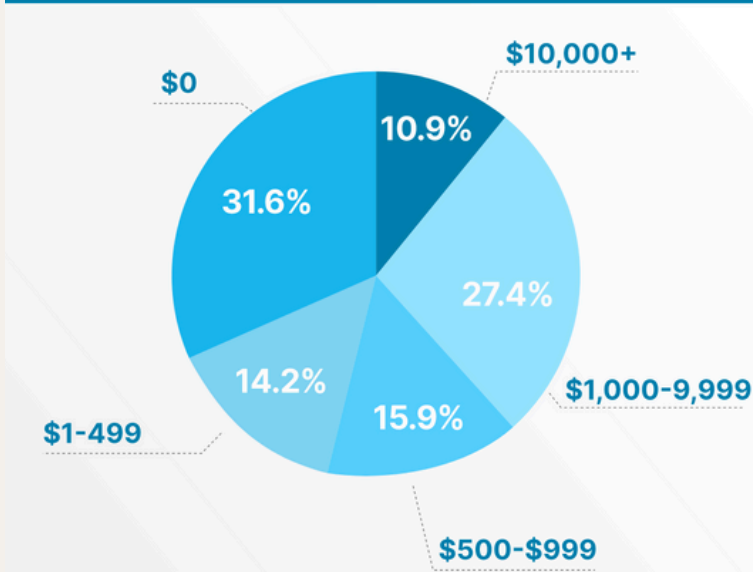
Na druhej strane, neexistuje krajina s väčšou burzou a bohatšou históriou investovania ako USA.

Produktovo na míle komplexnejší a lacnejší od nás. K tomu majú oproti strednej Európe násobne vyššie príjmy. Veď len mediánová splátka hypotéky v Amerike výjde na cca 2400 dolárov. Navyše, americký trh má násobne vyššiu konkurenciu v investičných nástrojoch a k tomu rapídne prepracovanejšiu dlhodobú starostlivosť o klienta (nezabúdajúc na úplne iný level UX a UI).

Výsledok? Aktuálne dáta za rok 2023:

- **52.1%** dospelých Američanov by **nevykryli 3 mesiace bez príjmu**
- **45.8%** Američanov si počas celého roku **2023** odložilo na dôchodok (dlhodobé sporenie s horizontom 10+ rokov) **menej ako 500 dolárov**

How much Americans saved for retirement

Zdroj: RouteToRetire

Vysvetlenia príčin týchto štatistík je viacero a vydali by na samostatnú knihu. Spending culture, kultúra amerického sna na dlh či BNPL (moderná verzie spotreby na splátky), predražené zdravotníctvo, vzdelanie, atď.

Mojou pointou nateraz ale ostáva, že pri zlepšení finančnej situácie ľudí očividne nehrá rolu veľkosť burzy, ani tlak na poplatky. Dokonca ani príjem. **Základom je individuálny prístup a disciplína jednotlivca.**

Podobne ako pri cvičení. Nenájdem väčší pomer fitness trénerov na obyvateľa ako v USA. Napriek tomu, kam sa pozriem, tam je obézny človek. Prostredie a vhodné podmienky totiž nie sú všetko.

Jedna skupina ľudí zostáva naďalej zadlžená. Druhá, s opačnými návykmi, postupne akumuluje svoj kapitál – a to bez ohľadu na to, o akom trhu sa bavíme. Svet budovania majetku je teda oveľa viac **vnútorným bojom každého z nás.**

Dost' bolo výhovoriek.

**NESNAŽ SA BYŤ
PRÍLIŠ PREMUDRELÝ.
STAČÍ NEBYŤ HLÚPY.**

Ako dosiahnuť finančnú nezávislosť v roku 2025?

Posledné roky sa už aj u nás do popredia dostáva téma **finančnej nezávislosti**. Poďakovať za to treba v prvom rade najmä politickému režimu, vďaka ktorému je už pár desiatok rokov možné súkromné podnikáť a vlastniť majetok.

Režim na Slovensku (ani v okolitých štátoch) si však stále nedovolím nazvať **kapitalizmus**, nakoľko to množstvo sociálnych dávok a sila štátu vo vyplácaní nezaslúženej podpory občanom držia z môjho pohľadu princíp našej ekonomiky stále v obrovskej miere pri **socialistickom brehu**.

O tom, ako dnes nespokojní ľudia nadávajúci na kapitalizmus vlastne ani sami netušia, že sa sťažujú na socializmus, som viac [napísal tu](#).

Ale naspäť k téme. S príchodom podnikania, či otvorením hraníc, sa aj nám na Slovensku konečne podarilo pomaličky sa priblížiť príjmovu k západnému svetu. Časy, kedy priemerný **príjem v Bratislave bol 5.000 SKK (čiže približne 166€) už chvalabohu dávno pominuli**.

Dnes sa mnoho Slovákov príjmovu dostáva na úroveň, kedy si vedia nielen pravidelne zvyšovať kvalitu svojho života, ale zároveň sú schopní si z príjmu dlhodobo odkladať sumy, ktoré pri správnej alokácii vedú časom vytvoriť hodnotu dostatočnú na pokrytie výdavkov.

Princípu vyššie sa v skratke hovorí aj dosiahnutie finančnej nezávislosti, čiže stavu, keď **výnosy odložených peňazí dokážu pokryť aktuálne (či budúce) výdavky.**

Čo to znamená v praxi? Zjednodušenou matematikou (nateraz bez započítania inflácie) si predstavme nasledovný príklad:

- **Koľko eur mesačne budeš v živote potrebovať** na pokrytie svojho vysnívaného života? Čiže bývanie, strava, darčeky, dovolenky, cestovanie, faktúry, oprava pračky, atď. Pre **príklad uveďme sumu 1.500€.**
- S akým **priemerným výnosom** viem dlhodobu (na horizonte 20+ rokov) počítať? Verejne očakávané čisté výnosy **akcií** sú dnes komunikované na úrovni **6-7% ročne**. Očakávania zhodnotenia **dlhopisov** (taktiež v dlhodobom horizonte) sú podľa učebníc o niečo nižšie, okolo **3-4% p.a.** Pre náš **príklad** použijeme teda hodnotu dlhodobého priemerného výnosu na úrovni **6% ročne.**

Ostatné triedy aktív, mimo akcií a dlhopisov, som nateraz vynechal, keďže ich výnos je buď na rovnakej úrovni, alebo sú vo fáze exotiky (krypto), či vo forme poistenia (zlato).

A aký je teda zjednodušený **vzorec Finačnej nezávislosti** v tomto príklade?

- Potrebujem vykryť sumu 1.500€ mesačne, čo znamená 18.000€ ročne.
- Pri zvolení výnosu 6% by sa teda suma 18.000€ mala stať mojim výnosom.
- Akú istinu potrebujem naakumulovať, aby mi 6%-ný výnos z nej vygeneroval sumu 18.000€?
- Výsledok je jasný. **Potrebujem sumu 300.000€.**

Keďže: $300.000 \times 0,06\% = 18.000\text{€}$ (môj výnos)

Takže v skratke povedané, **človek s finančným majetkom 300.000€, zainvestovaným na 6%-nom výnose ročne získava doživotný mesačný pasívny príjem 1.500€.**

(Určite treba ešte brať do úvahy aj prípadnú daň z výnosu. Tejto dani je však nateraz možné jednoducho sa zákonne vyhnúť).

Znamená finančná nezávislosť, že už môžeš ísť na dôchodok? Teoreticky áno.

Osobne však pri dosiahnutí finančnej nezávislosti vnímam najmä iné pozitíva, a to najmä týchto **šest'**:

1. Viac času s rodinou

Hovorí sa, že rodič s dieťaťom strávi spolu v priemere 19 rokov. Prvých 18 rokov od jeho narodenia a naponok už len 1 rok po tom, ako dieťa odíde z domu. Tých prvých 18 rokov je teda kľúčových a ako rodič o ne určite nechceš prísť. Naspäť ich už nie je možné vrátiť, pričom zároveň platí, že čím je dieťa staršie, tým viac hrozí, že sa domov vracia už iba na vianočné sviatky.

2. Pokoj v hlave vďaka tzv. „Fuck you money“

Nejde o finančnú rezervu, ktorou na káve začína každý finančný poradca. „Fu*k you Money“ by práveže mali byť dostupné, aj keď nejde o núdzovú situáciu. Majú byť likvidné. Celý ich zmysel totiž spočíva v tom vidieť ich a teda vedieť, že môžeš urobiť zmenu kedykoľvek budeš potrebovať. Ide o peniaze, ktoré ti dávajú možnosť odísť z práce, ktorá ťa nebaví a si v nej iba kvôli hypotéke či opustiť nechutného spolubývajúceho, nekompetentného šéfa alebo toxického ex.

Pointou tiež je mať okamžitý prístup k zdrojom na pokrytie výdavkov po nečakanom vyhadzove bez toho, aby si sa dotkol svojich dlhodobějších investícií. Tieto peniaze teda dodávajú človeku kontrolu. Fu*k you money ťa prakticky zbavujú **novodobého otroctva**. A predpokladám, že takémuto stavu sa všetci radi vyhneme.

Práve naopak.

Jedným zo životných cieľov zaradených v spoločnosti dlhodobo na hodnotovo najvyšších priečkach je sloboda. Inými slovami povedané, možnosť **robiť čo chceš, kedy chceš a kde chceš**.

Na to ale nutne potrebuješ **peniaze**. Inak je to sloboda len "pro-forma".

3. Väčšia sloboda

Stará múdrosť hovorí, že **čím viac možností voľby človek má, tým je slobodnejší**. Ak máš teda zaplatené všetky výdavky, prichádza na rad otázka, čo s voľným časom, ktorý už nepotrebuješ nutne vymieňať za peniaze (výplatu). To otvára obrovské možnosti, ako napríklad vrátiť sa späť do mladosti a spomenúť si, ktoré sny museli ísť bokom lebo najprv bolo potrebné zabezpečiť si vlastné bývanie a auto či neskôr možno plienky a kočík pre svoje ratolesti. Teraz možno prišiel ten správny **čas plniť si sny**.

4. Zmysluplný dôchodok

Ako som spomínal vyššie, pokrytím svojich výdavkov výnosmi z investícií je teoreticky možné stať sa **plnohodnotným rentiérom**. Koniec koncov:

Dôchodok nie je otázkou veku, ale otázkou peňazí.

Ak máš dostatok kapitálu tak sa dochôdcom môžeš stať aj zajtra.
Ale čo potom?

Samozrejme, že oddych na pláži je fajn. Mesiac. Dva mesiace. Ležať však na lehátku 20 rokov už asi omrzí aj najväčšieho lenivca. **Nie nadarmo sa hovorí, že najhoršie životné rozhodnutia vznikajú z nudy.**

Predčasný dôchodok totiž nemusí automaticky znamenať iba leháro na gauči. Pri finančnej nezávislosti sa otvárajú možnosti venovať sa vlastným aktivitám, ako napríklad neziskovkám či iným projektom, bez nutnosti „tlačiť“ na income či profit.

5. Vypestovanie si zdravých návykov

Vybudovať si finančnú nezávislosť znamená dlhodobo dodržiavať jeden základný predpoklad: **Nerozflákať celú výplatu.** Je celkom úsmevné, že takýto logický princíp je dnes ľuďom potrebné neustále pripomínať. Žijeme totiž bohužiaľ v dobe, **kedy si na kvalitné instagramové fotky ľudia požičiavajú úvery.**

Aj ja sám som vo svojom okolí poznal ľudí, ktorí si každý rok brali „úver na leto“ (rozumej zábavu a párty) a aj takých, ktorí si dodnes berú úver na vianočné darčeky.

A pozor, nevysmievam sa. Rozumiem tomu, že existuje mnoho ľudí, ktorí možno potrebujú dlh lebo nemajú inú možnosť a ich finančná situácia nie je dobrá. Skôr sa teraz snažím opísať všetkých tých (a že vás teda je..), ktorí sú **zadĺžení po uši napriek nadpriemerným príjmom.** Videl som ľudí s vysokým príjmom, ktorí neboli bohatí. Naopak, poznám ľudí s podpriemerným príjmom, ktorí majú **vd'aka úžasnej disciplíny závideniahodný majetok.**

Nie je teda bohatý ten, kto veľa zarobí, ale ten ktorému z príjmu najviac zostane.

Ďalšou pascou vie byť aj tzv. **inflačná spotreba**, kedy mŕňanie človeka rastie spoločne s rastom jeho príjmu.

Povýšili ťa a zvýšili ti honorár? Paráda! To ale automaticky neznamená, že tá tvoja Toyota už nie je dosť dobrá a potrebuješ si nutne kúpiť BMW.

6. Zanechať dedičstvo

V prípade, že človek dokáže dlhodobo vytvárať kapitál nad rámec potrebný k vykrytiu jeho pravidelných výdavkov, je logicky reálne vybudovať v čase dodatočný majetok, ktorý sa môže stať **predmetom dedenia**.

Samozrejme, to, koľko peňazí zanechať svojim potomkom, aby sa z nich nestali rozmazaní frackovia, je téma na iný blog. Stále však platí staré známe klišé, že sa **lepšie plače v limuzíne ako v MHD**.

Mnohým sa myšlienka budovania **medzi-generačného bohatstva** páči. Určite to vie byť príjemný bonus ako zachovať úroveň IQ v rodine, napríklad tým, že sa potomkom vďaka dedičstvu zabezpečí **kvalitné vzdelanie**.

Proti tomuto trendu ale napríklad stojí filozofia „Die with zero“, ktorá propaguje minúť všetky prostriedky, kým je človek nažive, s cieľom maximálne si ich užiť. Každý si samozrejme môže vybrať svoju vlastnú cestu.

Pointou je získať samotnú možnosť výberu.

Pomôcka 1:

Koľko % z príjmu si odložiť k dosiahnutiu finančnej nezávislosti?

Pripájam jednoduchú tabuľku nižšie, ktorá vie aspoň orientačne správne nasmerovať. Čísla v grafe predpokladajú ročnú návratnosť investície 8% s tým, že sa budú čerpať 4% majetku ročne. Pri započítaní inflácie.

Savings Rate	Years to Retire
10%	38.3
15%	32.7
20%	28.6
25%	25.3
30%	22.6
35%	20.2
40%	18.1
45%	16.1
50%	14.3
55%	12.6
60%	11.1
65%	9.5
70%	8.1
75%	6.7
80%	5.3

Zdroj: RouteToRetire

Pomôcka 2:

Internet je plný šikovných investičných nástrojov, pomocou ktorých je možné si vypočítať viaceré konkrétne parametre pri budovaní svojej vlastnej finančnej nezávislosti. Medzi moje obľúbené patrí táto [kalkulačka](#), s ktorou si viete jednoducho **vypočítať za akú dobu sa viete stať finančne nezávislým**.

Nezabúdať na infláciu

Mnoho ľudí pri výpočtoch do budúcnosti opakovane **zabúda na silu peňazí v čase**. Konkrétne, na pozitívne, ako aj negatívne účinky inflácie.

Positívom môže byť napríklad fakt, kedy vďaka inflácií potenciálne klesá suma, ktorú dlhuješ. Dodnes vidím vyplašených ľudí z toho, koľko peňazí budú musieť banke o 30 rokov vrátiť pri svojej hypotéke. „To mi chcete povedať, že si dnes požičiam 100.000€ ale banke o 30 rokov vrátim 250.000€? Preboha!“

Áno Janko, je to tak. Ale zároveň je tu obrovský predpoklad, že o tých 30 rokov bude hodnota tých 250.000€ rapidne nižšia ako dnes.

Na to nezabúdať a **neporovnávať hodnotu dnešných 100.000€ vs. 250.000€**. Porovnávať treba **dnešných 100.000€ vs. 250.000€ o 30 rokov**.

Negatívom inflácie zase môže byť suma, ktorú si potrebuješ v dlhodobom horizonte našetriť. Ak máš totiž dnes cieľ disponovať na dôchodku sumou 1.000€ mesačne, o 20 rokov bude táto suma 1.000€ „oholená“ infláciou postačovať akurát tak na pokrytie stravy, či priemerný leasing auta. **1.000€ o 20 rokov bude rapidne nižší peniaz ako 1.000€ dnes**.

Inflácia je tu s nami. V dobrom aj v zlom. Nezabúdajme teda na ňu.

Mindset vyššieho príjmu

Záverom trošku mimo **mainstream**. Typické rady ako dosiahnuť finančnú nezávislosť sa totiž v drvivej väčšine prípadov týkajú toho, **kde lacnejšie natankuješ liter benzínu a v ktorom obchode dnes kúpiť mlieko**.

Samozrejme, súhlasím s konceptom šetrenia. **Každé euro doma sa počíta**. No zároveň rovno dopĺňam mindset, ktorý by podľa mňa mal byť ten smerodatnejší. Ono totiž v živote platí, že **čomu dávaš pozornosť, to rastie**.

Pozornosť teda venuj najmä zvýšeniu svojho príjmu.

Namiesto stresu, ako z výplaty 1.500€ ušetriť o 20€ mesačne viac, maj radšej stres z toho, ako príjem dvihnúť z 1.500 na 1.700€. A ako sa potom prípadne dostať ešte vyššie, ak bude treba. **Nerátaj espressá v kaviarni. Zarob viac.**

Áno, nie je to ľahké. To ani netvrdím. Ale verím, že keď presunieš **pozornosť** v hlave na to „Ako zarobiť viac“ namiesto toho „Ako ušetriť viac“, cestu postupne nájdeš.

Tak funguje ľudská hlava.

Každý, kto si kúpi novú Hondu, zrazu na ulici vidí samé Hondy.

Sporenie totiž má svoj limit. Výška príjmu nie. Z príjmu 1.500€ nikdy neusporíš 1.000€. To sa jednoducho nedá. **Ale príjem je teoreticky možné navyšovať donekonečna.**

Na to sa však človek peňaží nesmie báť. Mnoho ľudí sa napríklad bojí vypýtať si zvýšenie mzdy. Alebo si aspoň s nadriadeným dohodnúť plán jeho prípadného navyšenia. Ved' čo si o nich predsa v robote kolegovia povedia, že..

Ďalší tvrdia, že peniaze predsa nie sú až také dôležité. Iní sa boja vypýtať si za svoje služby relevantnú odmenu (A ved' nechaj tak, to je dobre..)

Mindset vyššieho príjmu

Záverom trošku mimo **mainstream**. Typické rady ako dosiahnuť finančnú nezávislosť sa totiž v drvivej väčšine prípadov týkajú toho, **kde lacnejšie natankuješ liter benzínu a v ktorom obchode dnes kúpiš mlieko o pár centov lacnejšie**.

Samozrejme, súhlasím s konceptom šetrenia. **Každé euro doma sa počíta**. No zároveň rovno dopĺňam mindset, ktorý by podľa mňa mal byť ten smerodatnejší. Ono totiž v živote platí, že **čomu dávaš pozornosť, to rastie**.

Pozornosť teda venuj najmä zvýšeniu svojho príjmu.

Namiesto stresu, ako z výplaty 1.500€ ušetriť o 20€ mesačne viac, maj radšej stres z toho, ako príjem dvihnúť z 1.500€ na 1.700€. A ako sa potom prípadne dostať ešte vyššie, ak bude treba.

Nerátaj espressá v kaviarni. Zarob viac.

Áno, nie je to ľahké. To ani netvrdím. Ale verím, že keď presunieš **pozornosť** v hlave na to „Ako zarobiť viac“ namiesto toho „Ako ušetriť viac“, cestu postupne nájdeš. Tak funguje ľudská hlava.

Každý, kto si kúpi novú Hondu, zrazu na ulici vidí samé Hondy.

Sporenie totiž má svoj limit. Výška príjmu nie. Z príjmu 1.500€ nikdy neusporíš 1.000€. To sa jednoducho nedá. **Ale príjem je teoreticky možné navyšovať donekonečna.**

Na to sa však človek peňaží nesmie báť. Mnoho ľudí sa napríklad bojí vypýtať si zvýšenie mzdy. Alebo si aspoň s nadriadeným dohodnúť plán jeho prípadného navyšenia. Ďalší tvrdia, že peniaze predsa nie sú až také dôležité. Iní sa boja vypýtať si za svoje služby relevantnú odmenu, alebo dlhodobo pracujú pod svoju cenu.

OK, žiadny problém. Nie je mojim cieľom nikoho prehovárať. Moja rada iba znie **nerobiť z financií tabu. Ak má totiž človek z peňazí prehnaný rešpekt, ony to vycítia a začnú ho obchádzať.**

Osobne som stále vďačný za to, že žijeme v dobe, kedy sa o takýchto témach môžeme vôbec baviť. Neberiem to totiž ako samozrejmosť. Generácia **našich rodičov či starých rodičov nemala ani zd'aleka možnosť dosahovať finančnú nezávislosť.** Nemali k tomu prostredie ani nástroje. Ved' len pred necelými troma rokmi som v rámci svojho tímu na Ukrajine mal vyše 50 obchodníkov. Bohužiaľ, väčšinu z nich tam dnes téma finančnej nezávislosti už až tak netrápi. Zo dňa na deň museli začať riešiť úplne iné problémy.

To len na margo aktuálnych politických preferencií, ktoré aktuálne aj u nás smerujú **dol'ava**, či už medzi mladými „progresívnymi“ ľavičiarimi, alebo aj medzi voličmi skôr narodenými, sympatizujúcimi s utópiou sociálnej demokracie. Nedokážem to pochopiť. Pričom najlepšie to asi v skratke vysvetlil Ludwig von Mises:

“Varování ekonomie jsou odmítána těmi lidmi, kteří mají strach ze své neschopnosti uspět na trhu bez pomoci.”

Ako som však písal v úvode, aj keď nežijeme v kapitalizme, **teším sa aspoň za to málo, čo tu z neho zostalo.** Chráňme si to.

7 tipov pre efektívnejšie investovanie

Mnoho ľudí kontroluje svoje investičné portfólio každý mesiac. Svoj krvný tlak však iba raz za pár rokov, ak vôbec. Zaujímavé, nie? I keď asi logické.

Oveľa viac ako choroby či smrti **sa totiž vraj bojíme toho, že sa nám raz minú všetky peniaze**. Aj preto je potrebné vedieť správne investovať, čo v praxi znamená dodržiavať dlhodobo viacero pravidiel.

Nížšie preto nájdeš **7 základných tipov**, ktoré ťa v investovaní vedia posunúť o úroveň vyššie.

1. Nestrácaj pokoru

Najdôležitejší bod hneď na úvod. Ak si nikdy nikoho neoperoval, tak pravdepodobnosť, že úspešne zvládneš operáciu mozgu, je nulová. Ak si nikdy nechytal do rúk husle, šanca, že zvládneš odohrať sólo vo filharmónii, je taktiež nulová. Obchodovanie na burze má ale jednu zvláštnosť. Umožňuje ľuďom zažiť úspech bez skutočnej zručnosti, keď s pomocou šťastia trafia akciu, ktorá následne vystrelí nahor.

A sebavedomie investora začína rásť.

Trh je však oveľa komplikovanejší a nepredvídateľnejší a ak si nedáš pozor, prevychová ťa. Preto je vždy na prvom mieste **pokora**. Ak ju nemáš, obchoduješ stále **častejšie a koncentrovanejšie**, pričom táto kombinácia na konci dňa znamená veľký problém.

2. Nauč sa pracovať s rizikom

Druhé investičné pravidlo znie jasne: Čím vyšší zisk požadujem, tým vyššie kontrolované riziko je potrebné podstúpiť. **Jednoducho musí byť pripravený zaplatiť cenu. Skratky neexistujú.**

Pekným príkladom sú akcie. Ponúkajú historicky najvyšší výnos, avšak za cenu najvyššej volatility. Prípadne krypto. Ešte extrémnejší kolotoč – vyšší výnos za občasne horší spánok. Inak povedané, výnos je odmena za zvládnutie rizika. Samozrejme, nie každé riziko je automaticky odmenené ziskom. Preto treba vždy vybrať pozorne.

3. Kupuj celú kopu sena

Investori k akciovému trhu prichádzajú vďaka rôznym príbehom. Pričom scenár nováčika je v zásade vždy rovnaký. Jeho pozornosť zaujme konkrétna akcia alebo sektor, ktorý "určite" porastie. Prevláda vnútorný pocit, že k výnosu je potrebné hľadať víťazov v poli porazených.

No v skutočnosti je pravda úplne **opačná**. Investiční profesionáli s trhom dlhodobo **prehrávajú**. Nekupuj teda ihly v kope sena. Kúp všetko seno.

Report 1a: Percentage of U.S. Equity Funds Underperforming Their Benchmarks (Based on Absolute Return)

Fund Category	Comparison Index	1-Year (%)	3-Year (%)	5-Year (%)	10-Year (%)	15-Year (%)	20-Year (%)
All Domestic Funds	S&P Composite 1500®	75.32	78.97	84.82	91.44	90.84	93.97
All Large-Cap Funds	S&P 500	59.68	79.78	78.68	87.42	87.98	93.03
All Mid-Cap Funds	S&P MidCap 400	49.66	69.97	65.92	80.38	88.20	92.75
All Small-Cap Funds	S&P SmallCap 600	48.31	64.24	61.10	88.29	86.91	95.71
All Multi-Cap Funds	S&P Composite 1500	71.98	77.85	82.57	90.70	89.18	93.63
Large-Cap Growth Funds	S&P 500 Growth	9.76	72.10	58.55	84.12	87.47	94.09
Large-Cap Core Funds	S&P 500	72.57	79.28	80.65	96.45	94.57	94.31
Large-Cap Value Funds	S&P 500 Value	90.77	93.86	92.92	92.77	93.77	90.70
Mid-Cap Growth Funds	S&P MidCap 400 Growth	24.41	87.50	44.70	63.31	82.77	90.11
Mid-Cap Core Funds	S&P MidCap 400	72.07	58.82	78.33	89.31	93.75	92.91
Mid-Cap Value Funds	S&P MidCap 400 Value	75.00	70.91	77.42	94.44	91.08	95.60
Small-Cap Growth Funds	S&P SmallCap 600 Growth	54.72	87.00	53.85	84.00	84.77	97.91
Small-Cap Core Funds	S&P SmallCap 600	51.71	52.40	60.07	92.55	93.38	96.52
Small-Cap Value Funds	S&P SmallCap 600 Value	36.84	49.32	62.14	88.03	84.87	93.81
Multi-Cap Growth Funds	S&P Composite 1500 Growth	42.38	76.09	73.22	90.45	88.98	94.08
Multi-Cap Core Funds	S&P Composite 1500	76.21	82.19	87.65	96.97	94.43	93.81
Multi-Cap Value Funds	S&P Composite 1500 Value	91.28	88.59	88.06	96.55	92.15	91.54
Real Estate Funds	S&P United States REIT	87.34	94.87	60.00	76.40	86.54	90.54

Source: S&P Dow Jones Indices LLC, CRSP. Data as of Dec. 31, 2023. Past performance is no guarantee of future results. Table is provided for illustrative purposes.

**BRILANTNOSŤ
STRATÉGIE PASÍVNEHO
INVESTOVANIA NIE JE
V TOM, ŽE POTREBUJEŠ
POZNAŤ BUDÚCNOŠŤ.
ALE V TOM, ŽE TI MÔŽE
BYŤ ÚPLNE UKRADNUTÁ.**

Porážať z Bratislavy maklérov z Wall Street či z Londýna je extrémne náročné. Ba takmer nemožné. A ak to aj dokážeš, nebude to trvať dlho.

Navyše, aj keby si pravidelne triafal víťazov, je dosť veľká šanca, že ich predáš priskoro. Sám som sa viezol na prvej vlne Bitcoinu od roku 2016. Moja nákupná cena BTC bola \$430. Predával som pri cene okolo \$15.000. Paráda, nie? Krásny profit. Aj keď pri pohľade na dnešnú cenu som ešte asi mohol aj vyčkať, či nie?

Držal by si Amazon alebo Teslu s výnosom 1.000%?

Udržal by si sa nevybrať zisk? Alebo by z toho skôr bola nová chladnička, dovolenka v Dubaji či nové BMW v garáži? **Pri nákupe ihiel v kope sena totiž nie je problémom len nastúpiť na správny vlak, ale aj vedieť, kedy z neho vystúpiť.**

Jeden príklad za všetky: Hrubý výnos indexu S&P 500 bol za posledných 5 rokov viac ako **90%**. Koľko investorov dosiahlo za totožné obdobie rovnaký výnos? **Drvivá menšina.** Hlavný dôvod? **Strach a netrzeplivosť.**

- Sporiš, sporiš.. Nová chladnička. Finito.
- Investuješ, investuješ.. Nové auto. Finito.
- Investuješ, prichádza recesia. Redemácia. Finito.
- Investuješ, prichádza rast trhu. Vyberáš zisky. Veľká oslava. A finito.

Výsledok? Celý život si sporil a investoval. No dnes nemáš nič.

Pri nákupe ihiel v kope sena nie je problémom len nastúpiť na správny vlak, ale aj vedieť, kedy z neho vystúpiť.

---

4. Sústred' sa na mieru úspor

Nemôžeš začať investovať, ak z výplaty nič neusporíš. Najprv musíš mať pušný prach, aby si mohol strieľať.

Parktická otázka: Ktorá možnosť prináša vyšší výnos?

- a) Zvýšenie dlhodobého výnosu +1%, alebo
- b) Zvýšenie ročných úspor o +1%

Odpoveď ponúka **tabuľka** na druhej strane.

@CharlieBilello

Ann. Rate of Return	Savings Rate (\$ Savings Per Year), Value After 30 Years (Assuming \$68,000 Disposable Income)									
	1% (\$680)	2% (\$1,360)	3% (\$2,040)	4% (\$2,720)	5% (\$3,400)	6% (\$4,080)	7% (\$4,760)	8% (\$5,440)	9% (\$6,120)	10% (\$6,800)
1%	\$23,654	\$47,307	\$70,961	\$94,615	\$118,269	\$141,922	\$165,576	\$189,230	\$212,884	\$236,537
2%	\$27,586	\$55,173	\$82,759	\$110,345	\$137,931	\$165,518	\$193,104	\$220,690	\$248,277	\$275,863
3%	\$32,351	\$64,703	\$97,054	\$129,405	\$161,756	\$194,108	\$226,459	\$258,810	\$291,162	\$323,513
4%	\$38,138	\$76,276	\$114,413	\$152,551	\$190,689	\$228,827	\$266,964	\$305,102	\$343,240	\$381,378
5%	\$45,178	\$90,357	\$135,535	\$180,714	\$225,892	\$271,070	\$316,249	\$361,427	\$406,606	\$451,784
6%	\$53,760	\$107,519	\$161,279	\$215,038	\$268,798	\$322,557	\$376,317	\$430,077	\$483,836	\$537,596
7%	\$64,233	\$128,467	\$192,700	\$256,933	\$321,167	\$385,400	\$449,633	\$513,867	\$578,100	\$642,333
8%	\$77,033	\$154,065	\$231,098	\$308,130	\$385,163	\$462,196	\$539,228	\$616,261	\$693,293	\$770,326
9%	\$92,689	\$185,378	\$278,067	\$370,757	\$463,446	\$556,135	\$648,824	\$741,513	\$834,202	\$926,891
10%	\$111,856	\$223,712	\$335,568	\$447,424	\$559,280	\$671,136	\$782,992	\$894,847	\$1,006,703	\$1,118,559

Zdroj: Charlie Bilello

Napriek tomu ľudia prioritne stále naháňajú vyššie výnosy. Tie pritom častokrát nemajú pod kontrolou. Narozdiel od miery úspor. Tie sú kompletne v **našej moci**.

5. Neprerušuj pravidelné investovanie

Sledovať zložené úročenie v čase je náročné, pretože jeden mesiac padajúceho trhu vie pocitovo trvať omnoho dlhšie ako dekáda skvelých výnosov.

KEDY MÔŽEŠ PRERUŠIŤ PRAVIDELNÉ INVESTOVANIE?

NEVYHNUTNÉ:

NÚDZOVÉ VÝDAVKY

STRATA PRÍJMU

ČEPRANIE RENTY

ZBYTOČNÉ:

STRACH

ČASOVANIE TRHU

PREDIKCIE KRÍZY

www.borisjankovsky.sk

6. Musíš vedieť prečo a kam investuješ

Ak nevieš, čo presne vlastniš a prečo si to nakúpil, pri prvej kríze zutekáš z boja. Potrebuješ rozumieť svojmu portfóliu, aby si ho z dlhodobého hľadiska dokázal nechať pracovať aj v prípade dočasných poklesov, ktoré zaručene prídu.

7. Kontroluj svoje emócie

Hlavne tieto tri:

- Túžba po uznaní
- Strach
- Chamtivosť

Keďže, ako som už písal vyššie, nemôžeš kontrolovať výnosy trhu. No môžeš sa postupne naučiť kontrolovať svoje reakcie a svoje správanie. Získať disciplínu. A nekupovať niečo iba preto, lebo:

- to rastie (**FOMO**)
- to kupujú všetci okolo teba
- si na to videl reklamu.

Inak povedané – ovládaj sa. Nauč sa rozlišovať, či jednáš v emócií alebo si sa nad svojim rozhodnutím aj dostatočne zamyslel.

Toľko teória.

Rozhodujúce je samozrejme, koľko z nej odignoruješ, či naopak, zavedieš do praxe. Keďže pravdou zostáva, že aj neurobiť niečo je rozhodnutie, za ktoré nesieš zodpovednosť.

Čo ak sa dožiješ 100 rokov? Ako to finančne zvládneš?

Chcel by si sa dožiť svojich 100. narodenín? Čo sa týka mňa, odpoveď na túto otázku by závisela najmä od toho, aké by bolo moje zdravie, úroveň slobody a či by som mal pri sebe stále svoju manželku a rodinu. Ak by body vyššie boli splnené, rád potiahnem aj dlhšie.

Pravdou však ostáva (a z aktuálnych výskumov vyplýva), že **budeme žiť oveľa dlhšie, ako si myslíme**. Oboznámenie sa so súčasnými štatistikami očakávanej dĺžky života je podľa mňa jednou zo základných úloh každého z nás, nakoľko je nutné prispôbiť im aj svoju budúcu finančnú situáciu.

Čo teda hovoria aktuálne štatistiky platné pre EÚ?

- Dieťa narodené v roku **2022** má **30%** šancu dožiť sa **100 rokov**
- Osoba narodená v roku **1950** sa v priemere dožije **68 rokov**
- V prípade dieťaťa narodeného v roku **2014** je však už očakávaný vek dožitia až **78 rokov**

Inými slovami, človek narodený pred 10 rokmi bude musieť financovať svoj dôchodok o 10 rokov dlhšie, v porovnaní s niekým, kto sa narodil v roku 1950.

Rovnako tak dnes platia aj ďalšie pravdepodobnosti:

- Existuje **25%** šanca, že sa 65-ročný **muž** dožije **93 rokov**
- Existuje **25%** šanca, že sa 65-ročná **žena** dožije **96 rokov**

- Pre partnerov vo veku 65 rokov existuje 25% šanca, že sa jeden z nich dožije **98 rokov**

Navyše je potrebné spomenúť ešte jednu rovinu.

Doteraz sa bavíme o **dlhovekosti v zdraví**. Môže sa však (s pribudajúcim vekom oveľa pravdepodobnejšie) objaviť situácia, keď človek síce žije dlho, no nie je 100% fit. Čo automaticky znamená zvýšené finančné náklady na zdravotnú starostlivosť.

Fakt, že dnes žijeme dlhšie ako v minulosti, je z môjho pohľadu logický. Naša generácia nemusí čeliť toľkým vojenským konfliktom ako v minulosti (pamätám si zaujímavú štatistiku z knihy Yuvala Harariho, že v stredoveku až 25% úmrtí spôsobili vraždy). No najmä dnes už vieme liečiť väčšinu ochorení oveľa efektívnejšie ako v minulosti.

A dožijem sa teda 100-vky?

Ako hovoril legendárny investor Charlie Munger: „Jediné, čo chcem v živote vedieť, je miesto, kde zomriem. Aby som tam nikdy nešiel.“

A takmer mu to vyšlo. Charlie zomrel vo veku 99 rokov, pričom do okrúhleho výročia mu chýbal už iba mesiac. Samozrejme, nikto nemáme krištáľovú guľu. Nižšie však prikladám dve zaujímavé **kalkulačky pre výpočet pravdepodobnosti očakávanej dĺžky dožitia:**

- Prvá **kalkulačka** (výpočet zaberie asi 3 min)
- Druhá **kalkulačka** (výpočet zaberie 1 min)

(Mne to vyšlo na 93 resp. 95 rokov. Takže mám pred sebou ešte celých 6 dekád zábavy!)

Ako to vyšlo tebe? Koľko dekád máš ešte pred sebou?

Plus dodatočná otázka: **Ako je na tento horizont pripravená tvoja peňaženka?**

Ono pri samotnej téme dlhovekosti treba počítať najmä s **5 hlavnými finančnými rizikami**:

1. Riziko samotnej dlhovekosti

keď prežiješ všetky svoje úspory

2. Inflačné riziko

keď tvoje úspory za dekády pomaly „požerie“ postupný rast cien. Príklad? Dnes máš nasporených 100-tisíc eur. Gratulujem. To je na nové Porsche! Keď však tieto prostriedky necháš ležať v banke len tak, o 30 rokov si za ne možno kúpiš už „len“ Škodu Octaviu.

3. Sekvenčné riziko

byť dotlačený predat' svoje aktíva počas poklesu trhu

4. Kognitívny úpadok

Možno ťa v starobe navštívia kamaráti Alzheimer alebo Parkinson. Robiť každoročné realokačné rozhodnutia svojho investičného majetku ako 91-ročný? To môže byť celkom výzva, kamarát.

5. Nízka návratnosť

čo sa stane, ak tvoje investície dosiahnu rapídne nižší výnos v porovnaní s pôvodnými projekciami? Ako vykryješ ten rozdiel?

Najväčšou finančnou starosťou dôchodcov je, že minú všetky peniaze.

Prejdime teda k praktickým radám. Ako som napísal v mojom [príspevku](#), **môj investičný horizont sa pohybuje na úrovni dekád**. Pre niekoho je možno nepredstaviteľné dívať sa so svojimi financiami tak ďaleko. Ja naopak vnímam budovanie svojho kapitálu aj ako **dedičstvo pre ďalšie generácie**.

Rád by som napríklad pomohol svojim vnukom či pravnukom k tomu, aby si mohli dovoliť kvalitné vzdelanie vo svete. Preto mi je na jednej strane blízky koncept budovania finančnej nezávislosti, no nie som až takým fanúšikom hnutia „Die with zero“, ktorého filozofiou je minúť všetky svoje peniaze pred smrťou. Osobne mi to príde **ako dosť sebecký koncept**. Nie každá generácia predsa musí začínať úplne od nuly.

Nižšie teda uvádzam **7 stratégií na zmiernenie finančných rizík dlhovekosti**, ako aj moje komentáre k nim:

1. Navýš si mieru úspor aspoň o 3% každý rok

Zvyšuj každoročne svoje úsilie. Navyšuj si svoje trvalé príkazy o inflačné 3% aby si zachoval hodnotu svojich aktív v čase. Podobný princíp platí aj pri zvýšení príjmu: 50% z navýšenej sumy investuj a s druhou polovicou si pokojne zvýš svoj životný štandard. Získaj seno, kým svieti slnko. Lebo príde dážď (strata príjmu) a jediné seno bude to, ktoré si dal do stodoly. Z toho budeš žiť celú zimu (dôchodok).

2. Bud' konzervatívnejší pri výberoch

Slávna [Trinity štúdia](#) tvrdí, že ročná miera výberu vo výške 4% z investovaných úspor je dostatočne bezpečná na to, aby kapitál vydržal po dobu niečo vyše 30 rokov. Osobne si však myslím, že 4% sú dnes mierne optimistické, najmä vzhľadom na výnosnosť akcií v nasledujúcich dekádach. Existuje racionálny predpoklad, že priemerné výnosy akcií budú mierne nižšie ako v minulosti. Bodaj by sme sa mylili.

Ako sa však hovorí, je lepšie byť pripravený ako prekvapený. Aktuálnym odporúčaním je teda dosiahnuť mieru výberu na úrovni **3,5%** (s možnosťou dopriať si viac po nadštandardne výnosnom roku). Dosiahnutím tejto úrovne sa **dramaticky predlžuje** úspešné financovanie života v starobe.

Ďalší jednoduchý vzorec, ktorý môžeme použiť, je **vydeliť svoj aktuálny vek číslom 20**. Takže napríklad, ak mám **70 rokov**, môžem bezpečne vyberať **3,5%** svojich úspor ročne ($70 \div 20 = 3,5$). Ako **80-ročný** si môžem vybrať **4%** ($80 \div 20 = 4$) a ako **65-ročný** som na úrovni **3,25%**.

Plus jeden **pozitívny** fakt smerom k úsporám: **Čím vyšší dôchodkový vek, tým nižšie výdavky**. Realita je totiž taká, že u väčšiny dôchodcov výdavky klesajú v priemere o 10% každých 10 rokov.

Keďže hypotéka je už väčšinou splatená, nové auto už taktiež netreba, ani toľko oblečenia a deti sa už finančne tiež osamostatnili.

Získaj seno, kým svieti slnko. Lebo príde dážď (strata príjmu) a jediné seno bude to, ktoré si dal do stodoly. Z toho budeš žiť celú zimu (dôchodok).

---

3. Využi tzv. „Bucket“ stratégiu

Výraz „bucket“ v slovenskom preklade znamená vedro. Cieľom tejto „vedrovej“ stratégie je rozdeliť si svoje finančné aktíva na tri kôpky (resp. do 3 vedier):

➡ Vedro 1: Hotovosť

Toto vedro by malo byť plne **likvidné** a bez rizika. Objem prostriedkov v ňom má pokryť výdavky na 1 rok. Cieľom nie je generovať vysokú návratnosť. Ide o prostriedky **výplatnej fázy a rezervy**, ktoré umožňujú mať dostatočný hotovostný vankúš na prežitie trhových poklesov, aby nebolo potrebné vypredávať svoje investované pozície so zľavou. Dané prostriedky majú ležať na samostatnom účte, mimo zainvestovaného majetku. Presun na bežný účet (spending) je následne nastavený automatickými prevodmi (každý mesiac, každé 2 týždne, prípadne podľa potreby)

➡ Vedro 2: Stabilný príjem

Cieľom druhej kôpky je generovať **príjem kontrolovaným rizikom**. Prostriedky v tomto vedre sú využité na pravidelné „dopĺňanie“ prvého vedra. Pre zaistenie toho, že vaše investície udržia krok s infláciou, je tu potrebné podstúpiť mierne riziko.

Zatiaľ čo v prvom vedre ide o bezrizikové (konzervatívne) investície, v tomto prípade hovoríme o vyváženom riziku, kde prím hrá vyvážená kombinácia dlhopisov a akcií so strednodobým horizontom s objemom na úrovni 3–5 ročných výdavkov.

Dopĺňanie prvého vedra je ideálne 1x za polrok (prípadne 1x za kvartál) v závislosti od aktuálnej situácie na trhu.

➡ Vedro 3: Dlhodobý výnos

Posledný segment peňazí sa viaže s najdlhším časovým horizontom „nedotknuteľnosti“ – minimálne 10 rokov. Zameriava sa na vytváranie **dlhodobých výnosov**, ktoré sú možné iba prostredníctvom akcií.

Toto vedro bude mať výkyvy svojej hodnoty v čase, keďže pre akciový trh je niečo také úplne normálne. Cieľom je teda **maximalizovať výnos** a hľadať ideálny timing počas all-time highs, keď sa odčerpá časť ziskov, ktoré sa presmerujú do vedra č. 2, čím sa zisky uzamknú pre budúce využitie.

Vedro 1 je nízke riziko + nízky výnos.

Vedro 2 je mierne riziko + vyššia návratnosť.

Vedro 3 je vysoká volatilita s potenciálne najvyšším výnosom

---

4. Prestahovanie sa do „lowcost“ krajiny

Znie to šialene? Možno áno, ale je to trend, ktorý je expatmi vo svete stále viac využívaný. V niektorých krajinách si dnes za **600€ mesačne** pokryjete základné životné náklady a žijete v krásnom dome pri mori s upratovačkou a celoročne sľnečným počasím.

Ja sám som svetobežník. Úprimne, k Slovensku necítim žiadnu prehnanú emóciu a nevábi ma žiadne kultúrne volanie našich predkov. Cítim sa viac ako občan celého sveta. Môžem si sám vybrať, kde s rodinou zakotvím.

Túto možnosť odporúčam mať uloženú ako „plán Z“, keď sa vyčerpajú všetky ostatné možnosti.

5. Buď flexibilný

Šanca, že neminieš všetky svoje úspory v neskoršom veku, sa výrazne zvyšuje, ak si ochotný a schopný upraviť mieru svojich výdavkov podľa aktuálnej výkonnosti trhov.

V období, keď je trh v **poklese**, by si mal byť schopný znížiť percentuálnu úroveň výberov svojej renty. Naopak, ak má trh **býčiu náladu** a **ekonomika rastie**, vieš svoje výdavky opätovne **navýšiť**.

6. Splať dlhy

Mať domov **bez hypotéky** je prioritou pokojného dôchodku. Navyše, snád' čoskoro bude už aj na Slovensku možné získať tzv. **reverznú hypotéku** – produkt, ktorý dokáže poskytnúť cash-flow výmenou za nehnuteľnosť.

V tomto prípade sa vlastníctvo nehnuteľnosti prepíše na banku. Tá klientovi umožní doživotne v nej bývať, pričom mu za to vyplatí odmenu (jednorázovú alebo pravidelnú rentu). V prípade úmrtia ide následne nehnuteľnosť mimo dedičského konania priamo do vlastníctva banky.

7. Neprestávaj s aktivitami

Práca vo vyššom veku je na uvážení každého z nás. Nemusieť už vôbec pracovať pre peniaze je, samozrejme, skvelý pocit slobody. Výpnúť sa však automaticky z akýchkoľvek aktivít v neskoršom veku má v drvivej väčšine prípadov veľmi negatívne dopady.

Nejeden výskum preukázal, že strata sociálneho kontaktu a nulové zapojenie mozgu (a svalov) so sebou prináša atrofiu (úpadok) – mentálnu ako aj fyzickú.

Všeobecným odporúčaním teda zostáva (ak to okolnosti a zdravie dovoľujú) využívať aj vo vyššom veku možnosti krátkodobých, sezónnych či charitatívnych aktivít. Samozrejme, výhodou tohto prístupu je okrem udržania si vlastnej kondície aj tvorba dodatočného príjmu do domácnosti.

Čím skôr človek začne, tým jednoduchšie to bude.

Stále platí tisíckrát opakované **klišé**, že pri investovaní je **najcennejšou hodnotou čas**. Ten už nikdy nevrátíme späť. Každý máme obmedzené množstvo času a energie.

Čas sa postupne mína a životná energia rokmi klesá. Naháňať teda stratené príjmy či výnosy po 60-tke je už viac menej nereálne.

Moje 100. narodeniny vychádzajú na rok **2090**. Možno sa ich dožijem, možno nie. Ale **nenechávam nič na náhodu**. Na danú etapu života sa finančne **pripravujem už dnes**.

Tí, čo ma poznajú, vedia, že som **zástancom filozofie prebratia zodpovednosti za svoj vlastný život**. K téme solidarity štátneho dôchodku som sa aspoň v skratke prednedávnom vyjadril v mojom príspevku [tu](#). Myslím, že **stavať** svoj základný pilier dôchodku na solidarite cudzích ľudí či **čakať** na zdedené majetky po rodine, je **riskantné**. Až **detinské**. Kvalita života zdravého a uvedomelého človeka by nemala byť závislá na finančnej podpore všetkých naokolo.

3 najčastejšie dôvody prečo pri investovaní prichádzaš o peniaze

Pri investovaní, rovnako ako aj v akomkoľvek inom biznise, je rozhodujúce zvolenie si **správnej stratégie**. Lebo inak ako investor (či podnikateľ) reaguješ s nesústredenou pozornosťou na každú neočakávanú udalosť, ktorá ti príde do cesty. A onedlho zistíš, že nesmeruješ nikam a namiesto progresu len roky prešľapuješ na mieste podľa toho, kam ťa zavedú tvoje pocity, aktuálne trendy, verejný tlak alebo najnovšia kampaň konkurencie.

A je to práve **absencia dlhodobej stratégie**, ktorá tvorí obrovský rozdiel aj medzi úspešným a menej úspešným investorom.

Investičná stratégia totiž nestojí za veľa, ak ju človek neustále mení. Slovami jedného z mojich obľúbených investorov, [Jesseho Livermora](#): „Po mnohých rokoch strávených na Wall Street, po zárobkoch i stratách stoviek miliónov dolárov, vám chcem povedať toto: Nikdy to nebolo moje premýšľanie, ktoré mi zarobilo obrovské peniaze. Vždy to bola moja trpezlivosť. Chápete? Ja viem sedieť v klude a držať sa stratégie.“

Známy profesor **David Dreman** zverejnil viacero štúdií sociálnej psychológie investovania, ktoré sa zaoberali správaním sa jednotlivcov v skupinách. Tieto štúdie jasne preukázali, **do akej miery sú objektívne názory aj vysoko vzdelaných expertov ovplyvnené názormi ostatných členov ich sociálnej skupiny.**

Dreman tvrdí, že v situáciách neistoty si jednotlivci „upravujú“ svoje názory, aj keď sú založené na empirických dôkazoch – aby sa vyhlí prílišným rozdielom od názorov svojich kolegov. Výsledkom je potom tzv. **zjednocovanie názorov** v oboroch, akými sú ekonomické prognózy, predpovede fundamentov trhu a investičné analýzy, kde je hlavným faktorom neistota.

Ako však spomenul Livermore vyššie, práve **vytrvalosť** vo zvolenej stratégii častokrát oddeľuje úspešných investorov od investorov s priemernými výsledkami. Ako sa ale k tej vytrvalosti dopracovať?

Na úvod je potrebné čeliť **3 základným prekážkam**.

1. Nerealistické očakávania
2. Emočné/nedisciplinované investovanie
3. Nepochopenie časového horizontu investovania

Prvý dôvod je vo všeobecnosti produktom nevedomosti, za druhý môže náš opičí mozog a tretí je kombináciou nevedomosti a netrpezlivosti. Rozmenené na drobné:

1. Nerealistické očakávania

Väčšina začínajúcich investorov a investičných profesionálov verí nerealistickým odhadom a to najmä počas rastúceho trhu. Pekným príkladom boli 90-te roky, kedy sa pri **absencii zdravého rozumu** stali novým štandardom akciového trhu výnosy viac ako 20% ročne. Koniec týmto „predpovediam“ dala v roku 2001 až [dot.com bublina](#).

Každý, kto sa vyzná v ľuďoch, pozná princíp práce s očakávaniami. Ved' nie nadarmo sa hovorí, že sú to práve očakávania o udalostiach a nie samotné udalosti, ktoré v živote človeka spôsobujú najviac radosti či sklamaní. Pričom rovnaký princíp je extrémne dôležitý aj v investovaní.

2. Emočné/nedisciplinované investovanie

Trh vie byť volatilný, no investičný profesionál má vždy zostať pokojný. On, rovnako ako jeho klienti, sa predsa zhodli na tom, že budú dodržiavať dohodnutú investičnú stratégiu počas najbližších rokov.

Ekonomika však mohla za posledný polrok padnúť do recesie a akciový trh dosiahnuť svoje dvojročné minimum. Investor je teda v strese a do toho mu ešte klienti nariekajú, že chcú svoje pozície predať a všetko radšej vložia doma pod vankúš. Takáto nedisciplinovanosť je častokrát **vyvolaná emóciami, ktoré sú najväčším nepriateľom investičnej stratégie**. Jej dôsledkom môže byť výpredaj portfólia na trhových minimách.

Avšak za predpokladu, že si akcie zachovajú svoju fundamentálnu spoľahlivosť (ktorá nás k nim na úplnom začiatku pritiahla), by sa nemali nikdy predávať z dôvodu ich krátkodobých výkyvov. Týmto krokmi sa ich výnos eliminuje. Emočne nestály a nedisciplinovaný investor môže tiež začať konať v úplnom rozpore so svojou stratégiou. „Prečo nekúpiť nejaké firmy na polovodiče alebo výrobu čipov či áut na baterky? Ved' teraz je to naozaj v kurze a v televízií týmto témam včera venovali celú diskusiu.“

Hlavný dôvod je jednoduchý: V čase, keď si sa v postkomunistickej strednej Európe (Slovensko) o tomto trende dozvedel, zvyšok trhu ho už dávno vyzmýkal z výhodnej ceny. **Prichádzaš do rady medzi poslednými. A bude to drahé.**

Peter Lynch, ktorý v rokoch 1971 až 1985 manažoval legendárny fond [Magellan](#) s priemerným ročným výnosom cez 21%, má pre nás na túto tému radu: „Ak by som sa mohol vyhnúť jedinej akcii, bola by to tá najhorúcejšia akcia v najhorúcejšom odvetví. Tá, ktorá má najväčšiu publicitu, o ktorej každý investor počuje v aute alebo vo vlaku.“

S týmto výrokom súvisí aj ďalší investičný výstrel do tmy. A síce, keď určitý sektor trhu rastie a my to nechceme zmeškať. Problémom tohto prístupu však býva fakt, že v čase, keď daný sektor rastie, je už väčšina jeho fundamentov dávno započítaná do jeho ceny. **Naháňanie výnosu je bežná, ale nesprávna investičná stratégia, ktorá apeluje najmä na náš emočný (opičí) mozog.** Inak povedané, nasledovať dav nie je stratégia, ktorá vedie k dobrým dlhodobým výsledkom. A to prakticky v žiadnom smere, nielen v investovaní.

Riešenie? Asi najlepším spôsobom je správne navnímať význam a princípy volatility ako aj nebezpečenstvá impulzívnych rozhodnutí. Práve preto musí byť investičná stratégia formulovaná jasne a musí byť pochopená pre všetky potenciálne scenáre a čierne labute, ktoré po ceste môžeme stretnúť.

3. Nepochopenie časového horizontu

Stratégia časovania trhov nefungujú najmä preto, lebo si vyžadujú viacnásobné vstupy a výstupy behom roka. Do toho treba pripočítať ekonomické cykly, ktoré sami trvajú roky. Kontrariánov a hodnotových investorov priťahujú podhodnotené akcie, ktoré sa časom prehodnotia v ich prospech. Rastoví investori musia mať taktiež dostatok trpezlivosti na zhodnotenie svojich investícií, najmä v prípade medvedieho trhu. A pokiaľ ide napríklad aj o také small-caps, môže uplynúť mnoho rokov, kým ich inštitucionálni investori rozpoznejú a nakúpia.

Aj sám **John Templeton** pripisoval veľkú časť svojho úspechu trpezlivosti. Akcie držal v priemere **4 roky** v dobe, kedy priemer trhu ostatných podielových fondov bol približne **6 mesiacov**.

Sir John Templeton

Ďalší relevantný pán z oboru, **Warren Buffett**, sa tiež preslávil svojou trpezlivosťou. Ako sa neraz vyjadril, ideálny horizont držania každej novej akcie, ktorú kúpi, je **navždy**. Warren tiež viackrát zopakoval, že investor by nikdy nemal kupovať akcie, pokiaľ by s nimi nebol spokojný, ak by sa **burza od zajtra zatvorila na najbližších 10 rokov**.

Pri tvorbe investičnej stratégie je nesmierne potrebné klásť dôraz na primerané **časové horizonty**. Lebo investor, ktorý nemá poňatia o tom, aký je horizont jeho stratégie, si mesiac po nákupe akcie otvorí noviny a prichádza problém. Možno za prvý mesiac nezarábil ani cent. Alebo akcia dokonca poklesla. Čo sa to deje? Ved' toto nebolo v pláne. Mali sme ísť predsa hore!

Pričom mnohokrát je viac ako pravdepodobné, že sa nič zlé nedeje. Teda okrem počiatočného zlyhania pri príprave svojej investičnej stratégie, v ktorej je časový horizont **neznámy**.

Vyriešiť pritom tento problém znamená ušetriť si veľa energie (a peňazí) do budúcnosti.

NEPREHLIADNI ANI MÔJ ĎALŠÍ E-BOOK

ZDARMA

FINANČNÉ DESATORO

10 PRIKÁZANÍ K ZDRAVÝM
OSOBNÝM FINANCIÁM

tipy

*praktické
rady*

návyky

Boris Jankovský, MBA, CETF

BORISJANKOVSKY.SK/E-BOOK

6 právd o akciovom trhu

Akciový trh môže na prvý pohľad pôsobiť odstrašujúco. Ide tam totiž o **skutočné peniaze**, pričom nikto presne nevie, čo prinesie zajtrajšok alebo nasledujúci rok. Mnohí ľudia na trhu stratili celé majetky, zatiaľ čo iní, disciplinovanejší, vďaka nemu dokázali vybudovať **značné bohatstvo**.

Hlavný rozdiel medzi úspešnými a neúspešnými investormi pritom z veľkej časti spočíva v mylnom pochopení **základných princípov** fungovania trhu.

A potom prichádzajú zlé rozhodnutia. S ohľadom na vyššie uvedené som sa rozhodol zosumarizovať **6 základných právd**, ktoré môžu každému investorovi pomôcť lepšie sa zorientovať na investičnom trhu.

1. Vždy bude dôvod na obavy

Aj za tých najpriaznivejších trhových podmienok si riziko-averzný človek nájde vždy niečo, čo ho **odradí** vstúpiť na trh. Nadchádzajúce voľby, obchodné vojny, vyššie dane, možný vojenský konflikt, pandémie, inflácia, protesty, vyššia volatilita, vyššia nezamestnanosť, krach sektora, poklesy ziskov.. Inak povedané: **FURT DAČO**.

Áno, pri investovaní do akcií je potrebné naučiť sa pracovať s rizikom, no historicky sú akcie dodnes **jediný nástroj**, ktorý dokázal na horizonte dekád **porázať infláciu**. Vidieť teda za každým rohom tragédiu nemá len mentálne, ale aj finančné dopady.

2. Najväčšie riziká nepoznáme

Predpovede tvoria udalosti, ktoré sú **zrejmé**. Skutočnú budúcnosť však tvoria **prekvapenia**. Väčšina hrozieb, ktoré dnes vo svete môžeme vnímať, je už do značnej miery započítaná do trhových cien. Naopak, najväčší dopad na trhy majú paradoxne riziká, o ktorých sa nehovorí, alebo tie, ktoré sú úplne ignorované. Práve tie vedia spôsobiť najcitelnejšie otrasy.

---

*Vidieť teda za každým rohom tragédiu nemá len mentálne,
ale aj finančné dopady.*

---

3. Akcie ponúkajú asymetrický potenciál rastu

Akcia môže stratiť maximálne 100% svojej hodnoty, no na druhej strane neexistuje žiadny limit, koľkokrát môže jej hodnota narásť. Podľa mňa celkom **dobrý deal**.

Áno, trhy zažili niekoľko dramatických prepadov, no ich rozsah a frekvencia je mizivá v porovnaní s tým, koľkokrát sa trhy dokázali sami „znásobiť“. Samozrejme doterajšia história negarantuje rovnako žiarivú

budúcnosť. Ukazujú však, že je to možné.

V marci 2009 počas fináčnej krízy bola hodnota S&P 500 na úplnom dne na úrovni \$676. Dnes sme takmer na 9-násobku vtedajšej hodnoty. A to všetko za 16 rokov. **Nárast o takmer 900%.**

A to sa bavíme o indexe, kde je 500 firiem. Nie o nejakej jednej zázračnej akcii, ktorá vyrástla vďaka davovej psychóze alebo aktuálnemu trendu.

4. Nikdy nečakaj priemer

Akciový trh dosahuje v priemere približne 7% ročný výnos. V každom roku je však priemerný výnos skôr **výnimkou**. Pozri si tabuľku nižšie. Ak by bol ročný výnos okolo 7% pravidlom, videli by sme horizontálnu líniu bodov tesne nad osou x.

Zdroj: Michael Batnick

Dobrá správa? Väčšina bodiek je nad čiernou čiarou. **Akcie teda majú očividnú tendenciu z dlhodobého hľadiska rásť.**

5. Neporaziteľný dlhodobý horizont

Ako povedal legendárny investor Warren Buffett:

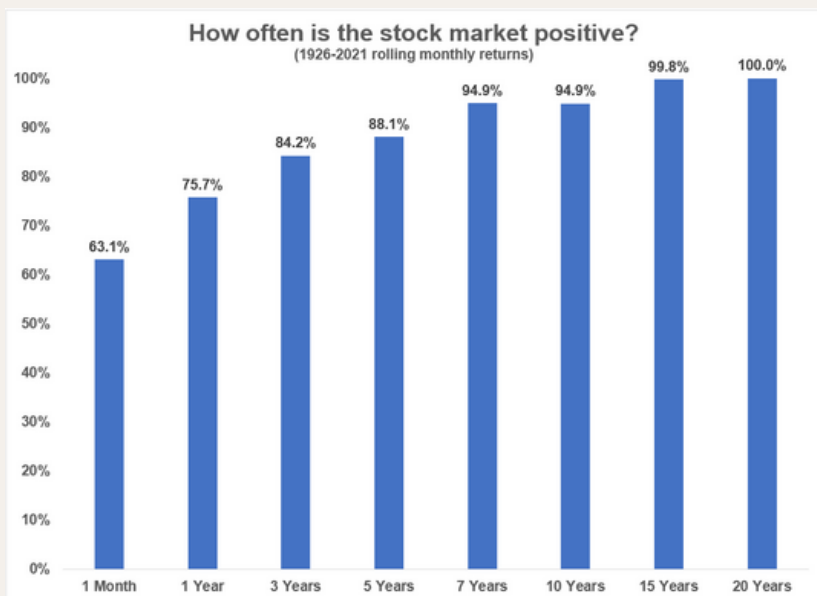

“V 20. storočí Spojené štáty prekonal dve svetové vojny, množstvo ďalších nákladných a traumatických vojenských konfliktov, hospodársku depresiu, približne tucet recesií a finančných paník, ropné šoky, chrípkovú pandémiu či odstúpenie prezidenta. Napriek tomu sa index Dow Jones zvýšil z hodnoty 66 na 11,497.”

Od zverejnenia tejto myšlienky si trhy prešli ďalšími turbulentnými obdobiami – prekonal globálnu finančnú krízu či celosvetovú pandémiu. Aj tak je dnes index Dow Jones na hodnote 44.000. **A rastie ďalej..**

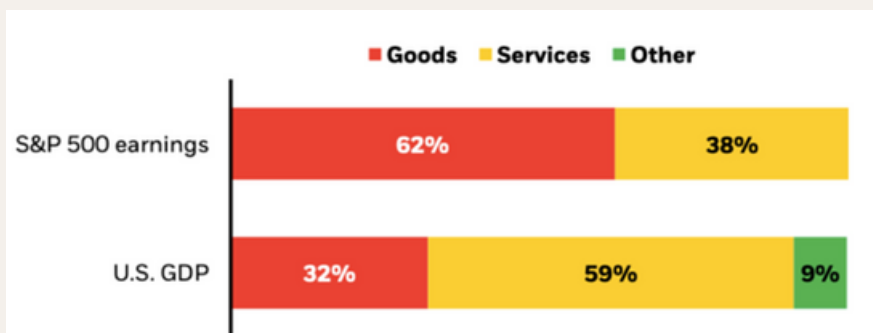
Historické dáta navyše jasne ukazujú, že od roku 1926 dodnes **neexistuje jediné 20-ročné obdobie, počas ktorého by akciový trh nepriniesol kladný výnos**. Hoci akcie často rastú už na kratších časových horizontoch, pravdepodobnosť dosiahnutia pozitívnych výnosov výrazne narastá s predlžovaním investičného horizontu.

Zdroj: Michael Batnick

6. Akciový trh nie je celá ekonomika

Posledný bod. Hoci je výkonnosť amerického akciového trhu úzko prepojená s vývojom americkej ekonomiky, tieto dve veličiny nie sú totožné.

Ekonomika je obmedzená na činnosti prebiehajúce najmä na území USA, zatiaľ čo akciový trh zobrazuje výkonnosť najväčších spoločností, ktoré majú často prístup k výhodnejším zdrojom a pôsobia aj na zahraničných trhoch, kde majú lepšie rastové vyhliadky než na domácej pôde. To robí akciový trh častokrát oveľa menej závislým od aktuálneho stavu americkej ekonomiky, ako si myslíme.

Čo z toho všetkého vyplýva? Je možné, že stojíme na prahu dlhého a náročného medvedieho trhu? Kto vie.. **Napriek tomu má akciový trh tendenciu z dlhodobého hľadiska rásť.**

Prečo? Ak sa nad tým zamyslíme, dáva to zmysel. **Stále sa väčšina ľudí každé ráno budí s cieľom veci zlepšovať, nie zhoršovať.**

Tento prirodzený vývoj nás motivuje k vývoju stále lepších produktov a služieb. A tí, ktorí v tomto procese uspejú, príjmovovo rastú. S rastom príjmov následne môžu rásť aj zisky.

A práve zisky poháňajú ceny akcií nahor.

Prečo sa dodnes nevieme zbaviť socializmu?

Existuje ilustrácia sveta okolo nás, ktorá sa nazýva **distribučná hra chudoby**. V praxi je možné predstaviť si túto hru s tromi hráčmi, v ktorej sa pracuje s jednoduchým pravidlom: Celkový majetok (alebo príjem) týchto troch hráčov bude rozdelený tak, ako sa väčšina hráčov (v tomto prípade ktorýkoľvek dvaja hráči) rozhodnú.

Výsledkom hry je vždy stav, kedy dvaja chudobnejší hráči požadujú podiel na majetku toho tretieho – najbohatšieho. A to všetko pod zámenkou zneužitia termínov akými sú **solidarita, ľudskosť či empatia**.

Samozrejme, daná hra môže byť hraná viacerými hráčmi či skupinami. Vždy však skončí rovnako. Najchudobnejšia väčšina hráčov sa spojí proti tým najbohatším. **A demokratická väčšina** následne rozhodne. Bez pocitu viny, s využitím morálnej ilúzie rovnosti, ktorá je však iba ľudským konštruktom, nemajúcim žiadny pragmatický základ.

---

*Výsledkom hry je stav, kedy dvaja chudobnejší hráči
požadujú podiel na majetku toho tretieho – najbohatšieho.*

Pritom si stačí uvedomiť iba **jednu vec**: Ak od zajtra rozdelíme majetok medzi všetkých rovným dielom, do pár rokov medzi nami zase budú ľudia bohatší a tí ďalší bez peňazí.

Tí bohatší totiž opätovne začnú riskovať, testovať, skúšať a ponúkať služby, za ktoré ostatní budú ochotní zaplatiť. A tí menej šikovní zase raz prídu o všetko alebo sa stanú obeťami skratiek, marketingu či prílišného míňania.

A "morálne" naťahovanie rúk smerom k bohatým začína odznova.

Ak sa bude hra opakovať, role bohatých sa časom budú striedať. Koniec hry však bude stále rovnaký. Aj preto sa dnes na výhru vo voľbách stále viac zneužíva apel na dosiahnutie rovnosti, spolu so zneužitím pojmov ako napríklad **verejný záujem**.

Vďaka týmto pojmom sa socialisti dokonca môžu cítiť ako hodnotovo "lepší" ľudia. Lebo na prvý pohľad nepôsobia ako zlodeji, ale skôr ako dobrí ľudia, keďže pomáhajú tým menej **nešťastným** a **chudobnejším**.

Aj keď zdravý rozum káže, že dávať jednému na úkor druhého nie je žiadnym aktom spravodlivosti.

A všetci ostatní, ktorí s týmto systémom nesúhlasia, sú potom automaticky označovaní ako tí **sebeckí** a **bezcitní**. Preto sa ekonomický ľavičiar pri svojom oponentovi **paradoxne cíti ako morálne lepší človek**.

Pričom oponent častokrát žiada iba svätý pokoj.

Aj on si možno prechádza ťažším obdobím, či sa v niektorý deň cíti nesvoj. V týchto prípadoch však nenaťahuje ruku na pomoc od spoločnosti, komunity alebo štátu (samozrejme s výnimkou naozaj tragických prípadov).

Oponent totiž verí, že ľudia majú **schopnosti k akcii**, dokážu sa správne **rozhodovať** a môžu sa z nich preto stať produktívni občania. A že sociálny systém síce ľuďom navonok pomáha, no zároveň im obrovsky škodí. Lebo ľudia automaticky požadujú viac. A keďže väčšina populácie je dnes od štátu závislá pri svojich základných potrebách, nie je už schopná dosiahnuť svoje ďalšie ciele samostatne. **Zostali v pasci**.

Je preto až neuveriteľné, koľko ľudí sa s touto filozofiou povrchovo uspokojí bez toho, aby si uvedomili jej dôsledky.

Netreba ale zabúdať na to, že nezainteresovaný úradník **nikdy nevychová lepšieho (alebo aspoň samostatnejšieho) občana tým, že mu prepošle časť daní ako dávku.**

Ono totiž nestačí mať dobrý úmysel. Na uskutočnenie dobrého úmyslu musí existovať aj reálny mechanizmus, ako ho dosiahnuť. Už samotný [Adam Smith](#) pred vyše 240 rokmi opísal, akým spôsobom sa buduje **prosperita.**

Ako píše, k vlastnému zbohatnutiu je najférovejšie prísť vtedy, ak ostatným ponúknete užitočné veci (či služby), za ktoré sú ochotní zaplatiť. Snaha o vlastné dobro je teda transformovaná požadovanej pomoci verejnosti (win-win).

Povedané inak, socialista by nemal každý svoj neúspech a každý svoj zvýšený výdaj chápať ako porušenie svojich práv či ako zlyhanie vlády. Ani ako dôvod zvoliť následne vo voľbách niekoho, kto z peňazí ostatných nedopustí jeho nespokojnosť.

Slovami [Ayn Randovej](#): *"Najlepšia cesta, ako pomôcť chudobným, je nebyť jedným z nich."*

V celom západnom svete (česť výnimkám) sa však v poslednom storočí postupne viac a viac ponárame do spoločensky akceptovaného systému **distribučnej hry chudoby.** Pod zámienkou progresu. Pričom výsledok je úplne opačný.

Lebo keď človeku vezmeme prevzatie zodpovednosti za svoj vlastný život, prestane používať svoje schopnosti a stane sa z neho len taký malý ukričaný a neschopný aktivista, ktorý už nepoužíva rozum a ruky, ale narieka vždy, keď sa necíti dobre.

Rovnako ako bábätko v jasliach.

Záverom

Tak a sme na konci.

Mojim zámerom bolo nasmerovať tvoju pozornosť na **dlhodobú** perspektívu budovania svojho majetku. Aj s troškou filozofie. Verím, že sa mi to podarilo a tento text podnietil tvoju zvedavosť.

Ak si počas čítania narazil na dodatočné otázky alebo potrebuješ niečo upresniť, neváhaj ma kontaktovať na **podpora@borisjankovsky.sk**.

Niektoré témy, ktoré som tu načrtnol, podrobnejšie rozpíšem v mojich budúcich publikáciách. Ak chceš byť medzi prvými, ktorí sa o nich dozvie, jednoducho zanechaj odber na mojom webe.

Svoje blogy a komentáre (nielen zo sveta investícií) pravidelne zverejňujem aj na svojom LinkedIn profile.

Ak si sa dostal až sem, verím, že tento text bol pre teda pridanou hodnotou a zdrojom inšpirácie. A to mi úplne stačí.

Skutočná sloboda totiž obsahuje aj tú finančnú. Neváhaj teda preposlať tento e-book všetkým, ktorým by mohol pomôcť naštartovať sa. Lebo čím viac ľudí prevezme kontrolu nad vlastnými financiami, tým slobodnejšiu a sebavedomejšiu spoločnosť budeme mať.

Nateraz prajem veľa rozumných rozhodnutí.

Boris

*Disclaimer: Myslím, že tu žiadne konkrétne investičné tipy nedávam. Predsa len, ak si nejaké našiel, nejedná sa o investičné poradenstvo, investičné odporúčania ani investičné rady, ale iba o môj komentár. Minulá výkonnosť sa nemusí zopakovať.

Trade Made, s.r.o. IČO: 46946870, RegFAP v NBS: 283958 (viazaný investičný agent)

PRIDAJ SA

K VIAC AKO 3400 ODBERATEĽOM

www.borisjankovsky.sk

Prihlásením sa na odber
automaticky získaš **zľavu 15%**
na moju pripravovanú knihu.

(odberatelia obdržia zľavu automaticky mailom)